

Finansdepartementet

Statskontoret
Ekonomistyrningsverket

Uppdrag till Statskontoret och Ekonomistyrningsverket att ta fram och redovisa metoder för analyser som kan ligga till grund för regeringens omprövning av befintliga utgifter och verksamheter

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret och Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att ta fram och redovisa metoder för analyser som Statskontoret och ESV kan använda i t.ex. utredningar och utvärderingar. Analyserna ska kunna utgöra underlag för regeringens omprövning av statliga utgifter och verksamheter. Analyserna ska även kunna utgöra underlag för regeringens omprioritering och omfördelning av resurser samt för förbättrad styrning av statlig och statligt finansierad verksamhet och förbättrad organisering av statlig verksamhet.

Metoderna ska kunna användas fr.o.m. den 1 januari 2026. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 14 november 2025 i en gemensam rapport från Statskontoret och ESV. Myndigheterna ska löpande informera Regeringskansliet (Finansdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Bakgrund

Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 angett att förmågan att ompröva befintliga utgifter och verksamheter behöver stärkas och att åtgärder behöver vidtas för att säkerställa att regeringen får det underlag den behöver för att kunna fatta nödvändiga beslut. Regeringen uppgav vidare att en samlad resurs därför behövdes med uppgift att bistå regeringen i arbetet med att ta fram underlag för omprövning och med att analysera olika delar

av den offentliga förvaltningens funktionssätt, effektivitet, organisering och utveckling. Regeringen bedömde att Statskontoret och ESV borde slås samman under det gemensamma namnet Statskontoret och att det borde ske genom att Statskontorets befintliga uppgifter överförs till och inordnas i ESV. Den sammanslagna myndigheten skulle få en stärkt uppgift att ta fram underlag för regeringens omprövning av befintliga utgifter och verksamheter (prop. 2024/25:1 utg.omr. 2 avsnitt 4.6.1).

Myndigheterna har den 6 februari 2025 fått i uppdrag att förbereda för att deras uppgifter organiseras i en myndighet fr.o.m. den 1 januari 2026.

Statskontoret har i uppgift att på regeringens uppdrag ge underlag för omprövning och effektivisering. Uppdragen ges i huvudsak inte enligt standardiserade former och Statskontoret får sällan i uppdrag att uttalat ompröva statlig verksamhet (Statskontoret 2021, *Perspektiv på omprövning*). Statskontoret har tidigare föreslagit att en modell för omprövning kan tas fram (Statskontoret 2019, *Förvaltningspolitik i förändring – långsiktiga utvecklingstendenser och strategiska utvecklingsbehov*). I likhet med Statskontoret har ESV konstaterat att det fattas få beslut om att ompröva statlig verksamhet och att detta riskerar att leda till en långsam omvandlingstakt och en svag anpassningsförmåga i den offentliga sektorn (Ekonomistyrningsverket 2023:2, *Utgiftsoversyner – anpassar det offentliga åtagandet till nya behov och prioriteringar*). Produktivitetskommissionen konstaterade å sin sida i delbetänkandet *Goda möjligheter till ett ökat välbefinnande* (SOU 2024:29) att det är angeläget att stärka den institutionella förmågan att löpande kunna ompröva existerande offentliga åtaganden, utgiftsnivåer och strukturer. Vidare konstaterar kommissionen att den teknologiska utvecklingen sammantaget innebär en betydande potential för effektivisering och produktivitetsförbättringar i offentlig verksamhet. Denna förändringskraft, tillsammans med andra omvärldsfaktorer, ökar behovet av aktuella och välgrundade beslutsunderlag för omprövning.

De bedömningar som myndigheterna tidigare har gjort vad gäller bristen på underlag för omprövning är alltså aktuella. Den kommande sammanslagningen av myndigheterna innebär att regeringen kommer att kunna ge den sammanslagna myndigheten i uppdrag att lämna underlag som utformas på olika sätt och anpassas i förhållande till olika verksamheters karaktär och regeringens skiftande behov. Ett ökat fokus på och bättre förutsättningar för att ta fram underlag för omprövning och effektivisering kommer stärka

regeringens möjlighet till omprövning av befintliga utgifter och verksamheter.

Närmare beskrivning av uppdraget

De metoder som Statskontoret och ESV ska ta fram och redovisa ska kunna anpassas så att analyser kan göras för olika typer av utgifter och verksamheter. Analyser av utgifter ska kunna leda till förslag som regeringen kan använda i den årliga budgetprocessen. Det innebär att metoderna för analyser behöver möjliggöra konkreta finansiella förslag och en utredning av förslagets konsekvenser. Analyser av verksamheter ska t.ex. kunna leda till bedömningar av effektivitet (inklusive kostnadseffektivitet), regeringens styrning av statlig och statligt finansierad verksamhet, regeringens organisering av statlig verksamhet samt prioriteringen av uppgifter inom olika verksamhetsområden och myndigheter. Analyserna ska även kunna leda till förslag på förändringar av författningar.

I uppdraget ingår att se över och komplettera Statskontorets och ESV:s befintliga metoder och arbetssätt, t.ex. Statskontorets modell för myndighetsanalyser, utifrån regeringens behov av underlag för omprövning. I redovisningen av uppdraget ska myndigheterna beskriva hur de metoder som redovisas tar vara på metodkunskap, tillgång till data och erfarenhet som i dag finns vid Statskontoret och ESV. Redovisningen ska även innehålla en beskrivning av nya eller förändrade behov av tillgången till data eller annan information i syfte att stärka den framöver sammanslagna myndighetens förutsättningar att ta fram underlag för omprövning. I redovisningen ska Statskontoret och ESV också belysa vilka åtgärder som regeringen, Statskontoret eller ESV kan behöva vidta för att den framöver sammanslagna myndigheten regelbundet och utifrån instruktionsenliga uppgifter ska kunna ta initiativ till och genomföra analyser.

På regeringens vägnar

Niklas Wykman

Anton Biström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Samtliga departement
Finansdepartementet/SI och SFÖ